

BERICHTEN

Verenigingsverslagen
en mededelingenNederlandsch Tandheelkundig
GenootschapVerslag wetenschappelijk gedeelte
Najaarsvergadering te Amsterdam
d.d. 23 oktober 1992

Het thema voor deze vergadering was 'Tuchtrecht: recht of onrecht'. Een nogal uitdagende titel stelde de dagvoorzitter, Dr. J. M. van Doorne, waarachter gerust een vraagteken kan worden geplaatst. Uit discussies binnen de NMT, op regeringsniveau en vanuit consumentenorganisaties valt op te maken dat sommigen het tuchtrecht obsoleet achten, maar in ieder geval dat men zich afvraagt of het tuchtrecht wel objectief genoeg is of het niet te veel de belangen van de professie dient en of de procedures niet te hoge drempels opwerpen voor de patiënt en voor de collega's onderling. Al discussiërend trachtten de aanwezigen een bijdrage te leveren aan de objectivering van de problematiek rond het tuchtrecht.

Als eerste sprak mevrouw Michiels van Kessenich over de positie van het interne tuchtrecht en de aansprakelijkheid voor beroepsfouten. De tandarts is zowel onderworpen aan het interne tuchtrecht van de NMT (een privaatrechtelijke regeling, wat wil zeggen dat de leden zelf de inhoud van dit tuchtrecht kunnen vaststellen), als aan het externe tuchtrecht (een publiekrechtelijke regeling, waarvan de inhoud door de wetgever wordt bepaald).

Vervolgens behandelde zij de nieuwe tuchtrechtelijke regeling die is vervat in het voorstel van Wet op de Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg ('BIG'), welk voorstel bij de Eerste Kamer is ingediend. Ook het strafrecht kwam aan de orde. Onder bepaalde omstandigheden kan een tandarts zich schuldig maken aan het strafbare feit van mishandeling. Een veroordeling helpt de gedupeerde echter niet aan een schadevergoeding. Daarvoor is het nodig dat de tandarts ook aansprakelijk wordt gesteld.

Daarna gaf spreekster een overzicht van de belangrijkste regels die gelden met betrekking tot de aansprakelijkheid voor beroepsfouten. Bij de Tweede Kamer is een voorstel van Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst ingediend, die ook voor de tandarts zal gelden. Komt het vast te staan dat de tandarts een beroepsfout heeft gemaakt – en daarvan is sprake wanneer een beroepsbeoefenaar anders heeft gehandeld dan van een redelijk bekwaam en redelijk handelend vakgenoot mag worden verwacht, aldus de Hoge Raad – dan moet hij in de eerste plaats de werkelijk geleden schade vergoeden. Daarnaast heeft de patiënt in de meeste gevallen recht op smartegeld.

De voordracht werd besloten met het advies in geval van herziening van het interne NMT-tuch-

recht, een goede klachtenregeling op te stellen, die in veel gevallen tuchtrechtelijk optreden overbodig zal maken, hetgeen in het belang is van patiënt en tandarts.

Mevrouw Dr. G. ter Horst sprak daarna over haar onderzoek naar de aard van de klachten die over tandartsen bij de NMT zijn ingediend in de periode 1983-1987. Jaarlijks werden \pm 400 klachten behandeld, waarvan 67% over verrichtingen (vooral over kroon- en brugwerk) en ongeveer 30% (althans in 1983) over de hoogte van de tarieven. Dit laatste percentage was in 1986 nog maar 12%, vermoedelijk door de invoering van uniforme tarieven.

Naar het oordeel van de onderzoekster bleek uit 30% van de brieven de klacht te berusten op een communicatiestoornis tussen tandarts en patiënt. Van 417 binnengekomen brieven zijn er 250 door Afdelingsraden van de NMT in behandeling genomen; 172 klachten werden via bemiddeling opgelost en 78 (30%) werden behandeld tijdens een zitting van een Afdelingsraad. In 44% van de gevallen werd de klacht gegrond verklaard, maar in een kwart van die gevallen volgde er geen sanctie. De verplichting tot herstel van aangedaan onrecht werd, al of niet in combinatie met een waarschuwing of berisping, het meest opgelegd. Tot slot stelde spreekster dat het hoge percentage klachten dat door bemiddeling wordt opgelost, erop wijst dat een betere communicatie tussen tandarts en patiënt zou kunnen leiden tot reductie van het aantal klachten.

De volgende spreker, collega Mr. T. Prent, begon met een korte uiteenzetting over het maatschappelijk krachtenveld waarin de zorgverzekeraars terecht zijn gekomen: de spanning tussen hun sociale functie en het huidige marktgerichte gedrag vormt een probleem. Vervolgens werd betoogd dat van de drie partijen in het tuchtrecht (patiënt, verzekeraar en tandarts), alleen de tandarts aan zijn trekken komt. De maatregelen zijn slechts sancties tegen de eigen beroepsgroep en de gelegenheid om via het tuchtrecht iets te doen aan zelfcorrectie, wordt te weinig benut. Ook is het zo dat de patiënt bij de interne tuchterspraak materieel noch emotioneel genoegdoening kan vinden. In dit verband komt de relatie met de zorgverzekeraar aan de orde. Daarna wordt het begrip zorgplicht toegelicht aan de hand van de ingewikkelde juridische relaties tussen zorgverzekeraar, zorgverlener en patiënt/verzekerde. Dan wordt de conclusie getrokken dat de normen die in de jurisprudentie van het tuchtrecht worden geformuleerd, via het overleg tussen zorgverlener en zorgverzekeraar hun weg vinden naar de overeenkomst tussen partijen. Ten slotte adviseerde spreker tuchtrechtelijke uitspraken in begrijpelijke taal te publiceren, zodat de strekking voor de 'klanten' duidelijk wordt.

Collega Mr. W. J. Admiraal vroeg zich af is 'Tuchtrecht, fairplay?' Het interne tuchtrecht van de NMT heeft een basis in het Huishoudelijk reglement van de NMT; er zijn geen wetten die

kwaliteitseisen stellen aan de interne klachtenprocedure. De vraag kan voorts worden gesteld of de rechtsbeginselen die gelden in het externe tuchtrecht, in het strafrecht en in het civiele recht ook van toepassing zijn in het interne tuchtrecht. Die beginselen beschermen partijen tegen willekeur en bevorderen rechtszekerheid. Het geven van een waarde-oordeel over het interne tuchtrecht is niet mogelijk omdat de behandelingen niet openbaar zijn, er geen publiciteit is en de (anonieme) archieven niet toegankelijk zijn. Vooral bemiddeling (leidt in meer dan 70% van de gevallen tot een bevredigende (?) oplossing) kenmerkt zich door gebrek aan protocol en centrale verslaglegging. Daardoor valt niet te controleren of Afdelingsraden zich houden aan de normen van behoorlijke rechtspraak. Bovendien is er sprake van lekenrechtspraak, waaraan civielrechtelijke facetten (schadevergoeding) niet ontbreken.

Spreker deed vervolgens een aantal aanbevelingen. De voorzitter van een Afdelingsraad zou een jurist moeten zijn (met de kwalificatie plaatsvervangend kantonrechter), de civielrechtelijke schadevergoedingsprocedure zou los gemaakt moeten worden van het interne tuchtrecht en de uitspraken zouden jaarlijks integraal en anoniem moeten worden gepubliceerd. Zodoende zou het tuchtrecht zijn oorspronkelijke functie: het corrigeren van beroepsgenoten die de eer van de stand schade toebrengen, weer terugkrijgen. Tot slot stelde Admiraal de vraag of een branche-geschillencommissie niet beter in deze tijd zou passen.

Met deze vraag sloot hij goed aan bij de opvattingen van de volgende spreker Drs. Anderson van de Consumentenbond. Deze achtte een goede klachtenopvang belangrijk, ten eerste omdat klachten verstrekkinge gevolgen kunnen hebben en ten tweede omdat een goede klachtenopvang van nut kan zijn voor het uitvoeren van kwaliteitsbeleid. Voor tandheelkundige klachten kan slechts een beroep worden gedaan op de burgerlijke rechter of de tuchtrechter. De eerste is voor patiënten vaak te formeel en de procedure te ingewikkeld en te kostbaar, voor de laatste geldt dat deze niet onafhankelijk is, veelal onbekend en de drempel te hoog.

De Consumentenbond is in de jaren zeventig met een alternatief gekomen: de geschillencommissie, die consumentenklachten behandelt op een eenvoudige en goedkope manier en die geen hoge drempel kent. Zo'n commissie is samengesteld uit drie personen: een onafhankelijke voorzitter, een lid van de branche-organisatie en een lid van de Consumentenbond. Er bestaan al 15 geschillencommissies, o.a. voor de branches openbaar vervoer en optiek. Voor de gezondheidszorg bestaan ze nog niet. Toch heeft de overheid diverse malen laten blijken een geschillenregeling in de gezondheidszorg wenselijk te achten. Recent is door de Consumentenbond een dossieronderzoek afgerond waaruit blijkt dat tandheelkundige klachten zich in meerderheid lenen om door een bindend advies te worden afgewikkeld. De Consumentenbond zal de

NMT dan ook formeel verzoeken om gezamenlijk een geschillencommissie op te richten.

Een levendige forumdiscussie, onder leiding van de dagvoorzitter, besloot deze 248e vergadering van het Genootschap.

Dr. A. Groeneveld, 1e secretaris

**Nederlandse
Vereniging
voor
Parodontologie**

Reglement voor de tandarts-parodontoloog

Bij de Nederlandse Vereniging voor Parodontologie is verschenen het Reglement voor de tandarts-parodontoloog, uitgave februari 1993. In de brochure komen de volgende onderwerpen aan de orde: Taken van de tandarts-parodontoloog; De te stellen eisen voor erkenning als tandarts-parodontoloog; Het examenreglement; Het protocol voor de samenwerking tussen tandarts-parodontoloog; Voorwaarden voor de continuering van de kwalificatie tandarts-parodontoloog en De regels met betrekking tot de herkenbaarheid van de tandarts-parodontoloog.

Het reglement is opvraagbaar bij de Nederlandse Vereniging voor Parodontologie, postbus 24, 9649 ZG Muntendam. Tel.: 05987-27309.

Binnenland

**Post Academisch
Onderwijs
Tandheelkunde**

Cursussen in de maand april

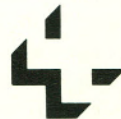
Hieronder volgt een herinnering aan de cursussen die in de maand april onder auspiciën van de Stichting Post-academisch Onderwijs Tandheelkunde worden gegeven. Voor uitvoerige informatie wordt op deze plaats verwezen naar het *Kursusprogramma 1993*.

- ACTA Endodontologie II, vervolgcursus, 16 april 1993.
- ACTA De restauratie van endodontisch behandelde elementen, 23 april 1993.
- ACTA Craniomandibulaire dysfunctie, 2 april 1993.
- AZG Suprastructuren op implantaten. Deel I: de overkappingsprothese, 1e cursus, 1, 2 en 3 april 1993.
- KUN Hoe spring je om met traumata bij kinderen, 2 april 1993.
- KUN Diagnostiek en indicatiestelling, vervolgcursus Ortho-II, 2 april 1993.

- ACTA Behandelingsplanning en therapie, vervolgcursus Ortho-III, 16 april 1993.
- ACTA * Parodontale diagnostiek en behandelingsplanning, basiscursus Paro-A, 1 en 2 april 1993.
- ** Parodontale diagnostiek en behandelingsplanning, basiscursus Paro-A, 23 en 24 april 1993.
- KUN De volledige prothese, klinische vervolgcursus, 23 en 24 april 1993.
- KUN De overkappingsprothese, diagnostiek en behandeling, basiscursus, 2 april 1993.
- KUN Kosmetische tandheelkunde met composiet, klinische cursus, 23 april 1993.
- *** Adhesieve tandheelkunde A, theoretische basiscursus, 1ste cursus, 23 en 24 april 1993.
- **** Toekomstontwikkelingen in de tandheelkunde, 23 april 1993.

- * Hotel-restaurant 'Oud-Leusden', Woudenbergseweg 52, 3707 HX Zeist.
- ** Postiljon Motel, Hertsenbergweg 1, 8041 BA Zwolle.
- *** Hotel Wolfheze, Wolfhezerweg 17, 6874 AA Wolfheze.
- **** Jaarbeurs Congrescentrum, Jaarbeursplein 6, 3521 AL Utrecht.

Ivoren Kruis

Poster met ideeën voor niet zoete tussendoortjes

De laatste tijd wordt er door de Nederlandse jeugd weer veel gesnoept. Daarom hebben het Ivoren Kruis (landelijke voorlichting mondgezondheid) en het voorlichtingsbureau voor de Voeding een poster ontwikkeld met nieuwe ideeën voor niet zoete tussendoortjes en tractaties.

De poster vormt een goed aanknopingspunt om op school, een les of project over mondgezondheid en voeding op te zetten. Het materiaal kan ook voor tandartsen, mondhygiënist en medewerkers van GGD-en een goed hulpmiddel zijn om extra aandacht voor mondgezondheid te vragen.

De poster kost één gulden (exclusief verzendkosten) en is te bestellen bij het Ivoren Kruis, postbus 672, 3000 AR Rotterdam, tel.: 010-411 90 75 en het Voorlichtingsbureau voor de Voeding, postbus 85700, 2508 CK Den Haag, tel.: 070-351 08 88.

Promotie

M. D. A. Petit

Op vrijdag 29 januari 1993 promoveerde mevrouw M. D. A. Petit tot doctor aan de Universiteit van Amsterdam op een proefschrift getiteld: 'Periodontitis and periodontopathic bacteria in families'.

Promotoren waren Prof. Dr. U. van der Velden en Prof. Dr. J. de Graaff en co-promotor was Dr. T. J. M. van Steenberg.

C. A. Saxton

Op donderdag 4 februari 1993 promoveerde de heer C. A. Saxton tot doctor aan de Katholieke Universiteit Nijmegen op een proefschrift getiteld: 'A combination of therapeutic agents for the control of dental plaque and gingivitis in man'.

Promotor was Prof. Dr. K. G. Konig.

C. W. G. J. M. Verzijden

Op woensdag 3 maart 1993 promoveerde mevrouw C. W. G. J. M. Verzijden tot doctor aan de Katholieke Universiteit van Nijmegen op een proefschrift getiteld: 'Posterior resin-bonded bridges; a laboratory and clinical study'.

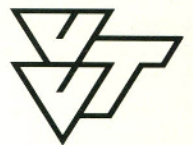
Promotor was Prof. Dr. A. F. Käyser en copromotoren waren Dr. N. H. J. Creugers en Dr. P. M. M. Hoppenbrouwers.

G. A. van der Weijden

Op donderdag 8 april 1993 promoveerde de heer G. A. van der Weijden tot doctor aan de Universiteit van Amsterdam op een proefschrift getiteld: 'The use of models and indices in plaque and gingivitis trials'.

Promotor was Prof. Dr. U. van der Velden.

Buitenland

**2e Vlaams Congres
voor Tandheelkunde**

Van 20 tot en met 22 mei organiseert het Verbond der Vlaamse Tandartsen het 2e Vlaams Congres voor Tandheelkunde in het Thermane Palace Hotel te Oostende. Het wetenschappelijk programma is gebundeld onder de titel Actuele Restauratieve Tandheelkunde. In de meeste zittingen wordt steeds het waarom in een eerste lezing uitgelegd waarna een bespreking volgt van hoe het in de praktijk moet gebeuren.

Volgens G. Vanherle, voorzitter van de Wetenschappelijke Commissie zal het congres in Oostende voor veel practici grensverleggend

zijn. 'De mogelijkheden van ons beroep liggen vaak ruimer dan wij denken'.

Inlichtingen bij het Congressecretariaat, Koning Albertlaan 115, 1080 Brussel, tel.: 02/468 20 10.

Agenda

Data der voornaamste wetenschappelijke congressen en vergaderingen in binnen- en buitenland.

* Eerste vermelding

1993

Donderdag 22 - zaterdag 24 april

8th Annual Meeting Int. Society for Oral Oncology, Royal SAS Hotel, Amsterdam. Titel: Management of oral sequelae post-cancer therapy. Inl. Dr. F.K.L. Spijkervet, AZG, postbus 30.001, 9700 RB Groningen (tel. 050-619111).

* **Vrijdag 23 en zaterdag 24 april**

Cursus 'Cranio-mandibulaire dysfunctie (F3)'. Lokatie: Residentieel Cursus Centrum te Den Haag. Inl.: Stichting tot Bevordering van de Integrale Tandheelkunde in de Praktijk (ITP), tel.: 01620-224 77.

* **Vrijdag 23 april**

Cursus 'Orofasciale rehabilitatie met volledige prothese (theorie) (G3)'. Lokatie: Cursus Centrum Zuid te Maastricht. Inl.: Stichting tot Bevordering van de Integrale Tandheelkunde in de Praktijk (ITP), tel.: 01620-224 77.

Vrijdag 23 april

Voorjaarscongres Ned. Ver. van Tandartsen, Jaarbeurs, Utrecht. Thema: Nieuwe ontwikkelingen en toekomstverwachtingen. Inl. NVT-secretariaat, Luifelstede 56, 3431 JP Nieuwegein (tel. 03402-40798; fax 03402-41500).

Dinsdag 27 april

Klinische avond 'Tandheelkundige hulp aan mensen met een handicap' in het Parktheater te Alphen aan den Rijn. Inl. N. Q. M. Heinsbroek van Ivoren Kruis. Tel.: 010-411 90 75.

* **Woensdag 28 april**

Symposium 'AIDS en biomedisch onderzoek: resultaten en wensen' in De Rechorst te Ede. Organisatoren: Programma coördinatie commissie AIDS-onderzoek en de Nationale Commissie AIDS-Bestrijding. Deelname alleen mogelijk door betaling vooraf. Inl.: NCAB, tel.: 020-693 94 44.

Maandag 3 - woensdag 5 mei

EuroResidu II: Conference on residues of veterinary drugs in food te Veldhoven. Inl.: N. Haagsma, vakgroep Voedingsmiddelen van Dierlijke Oorsprong, rijksuniversiteit Utrecht, postbus 80175, 3508 TD Utrecht. Tel.: 030-53 53 65/67.

Donderdag 6 mei

Klinische avond 'Tandheelkundige hulp aan mensen met een handicap' in de Collegezaal Tandheelkunde/Verloskunde, Ant. Deusinglaan 1 te Groningen. Inl. N. Q. M. Heinsbroek van Ivoren Kruis. Tel.: 010-411 90 75.

* **Vrijdag 7 mei**

Wetenschappelijke voorjaarsvergadering van de Vereniging tot Bevordering der Tandheelkundige Gezondheidszorg voor Gehandicapten. Thema 'Tandheelkunde en Anesthesiologie'. Lokatie: Eemeroord te Baarn.

Dinsdag 11 - zaterdag 15 mei

2nd European Bioethics Seminar: 'Health care issues in pluralistic societies', Katholieke Universiteit, Nijmegen. Inl. J.V.M. Welie, postbus 9101, 6500 HB Nijmegen (tel. 080-615320/617079).

Donderdag 13 mei

Klinische avond 'Tandheelkundige hulp aan mensen met een handicap' in restaurant de Koeckenbier te Alkmaar. Inl.: N. Q. M. Heinsbroek van Ivoren Kruis. Tel.: 010-411 90 75.

Zaterdag 15 mei

2e Congres Ned. Ver. tot Bevordering van de Biologische Tandheelkunde, Kasteel Weyenburg, Voorstraat 2, Echteld (bij Tiel). Titel: Tandheelkundige risicofactoren. Inl. H. C. Alberding, Ruychroeklaan 26, 2597 EN Den Haag (tel. 070-3245905).

Woensdag 19 mei

Klinische avond voor tandartsen te Nijmegen.

Donderdag 27 mei

Klinische avond 'Tandheelkundige hulp aan mensen met een handicap' in het ziekenhuis Medische Spectrum Twente te Enschede. Inl.: N.Q.M. Heinsbroek van Ivoren Kruis. Tel.: 010-411 90 75.

Dinsdag 1 juni

Klinische avond 'Tandheelkundige hulp aan mensen met een handicap' in het Postiljon Hotel te Bunnik. Inl.: N. Q. M. Heinsbroek van Ivoren Kruis. Tel.: 010-411 90 75.

Vrijdag 4 juni

Stichting PAOT Noord-Nederland: Cursus Orthodontie II, Bioprogressieve behandelingsmethode, Het Familiehotel, Paterswolde, 9.00 tot 17.00 uur. Inl.: J. F. Pilon. Tel.: 05280-79300.

Zaterdag 5 juni

Stichting PAOT Noord-Nederland: Cursus Orthodontie II, Bioprogressieve behandelingsmethode, Het Familiehotel, Paterswolde, 9.00 tot 17.00 uur. Inl.: J. F. Pilon. Tel.: 05280-79300.

Dinsdag 8 juni

Klinische avond 'Tandheelkundige hulp aan mensen met een handicap' in het ACTA te Amsterdam. Inl. N. Q. M. Heinsbroek van Ivoren Kruis. Tel.: 010-411 90 75.

Donderdag 10 juni

Studie en symposium 'Organisatie van de voeding in de gezondheidszorg' in de Erasmus Universiteit te Rotterdam. Inl.: Henk T. M. Duis, Meeting Point Communication B.V., Doetinchem. Tel.: 08340-610 55.

Donderdag 17 juni

Klinische avond 'Tandheelkundige hulp aan mensen met een handicap' in de Erasmus Universiteit complex Hoboken te Rotterdam. Inl. N. Q. M. Heinsbroek van Ivoren Kruis. Tel.: 010-411 90 75.

Donderdag 17 - zaterdag 19 juni

Vakbeurs voor Tandheelkunde, Tandtechniek en Mondhygiëne VTT '93, RAI (Delta- en Randstadhal), Amsterdam. Inl. Events Services Centre B.V., Burg. van Reenensingel 101, 2803 PA Gouda (tel. 01820-38166; fax 01820-36867).

Donderdag 24 juni

Klinische avond 'Tandheelkundige hulp aan mensen met een handicap' in MDGO-Scholencolplex te Goes. Inl. N. Q. M. Heinsbroek van Ivoren Kruis. Tel.: 010-411 90 75.

Dinsdag 29 juni

Klinische avond 'Tandheelkundige hulp aan mensen met een handicap' in de Academische Genootschap te Eindhoven. Inl. N. Q. M. Heinsbroek van Ivoren Kruis. Tel.: 010-411 90 75

* **Dinsdag 14 september**

Klinische avond 'Jurispreventie en aansprakelijkheid bij tandheelkundig handelen' in het Medisch Centrum Alkmaar. Cursusgever: Dr. W. J. Admiraal. Inl.: P. Bok, Wilhelminalaan 12, 1815 JD Alkmaar. Tel.: 072-48 31 60.

Donderdag 16 september

Klinische avond voor tandartsen te Nijmegen.

* **Donderdag 23-vrijdag 24 september**

Najaarsbijeenkomst Nederlandse Vereniging van specialisten in de Dento-Maxillaire Orthopaedie.

* **Donderdag 23-zaterdag 25 september**

8e Lustrum Nederlandse Vereniging van specialisten in de Dento-Maxillaire Orthopaedie.

Zaterdag 30 oktober

WTA-cursus: Strategie en behandelplan, Eindhoven. Inl. secr. WTA: B.P.M. Verlinden, Verdilaan 9, 1272 EA Huizen (tel. en fax 02152-64687).

* **Donderdag 4-zaterdag 6 november**

37e Wetenschappelijke Najaarsvergadering van de Nederlandse Vereniging voor Mondziekten en Kaakchirurgie te Groningen (AZG). Inl.: W. H. Groenberg, Rode Kruis Ziekenhuis, Sportlaan 600, 2566 MJ Den Haag. Tel.: 070-361 47 61.

*** Vrijdag 5-zaterdag 6 november**

Derde Internationale Congres van de Nederlandse Vereniging voor Orale Implantologie 'See you again' met als thema: Diagnose, Therapie, Complicatie en Prognose in het Marriothotel te Amsterdam. Inl.: F. van Bunnik, Granaat 72, 1702 BE Heerhugowaard. Tel.: 02207-168 20.

Zaterdag 6 november

WTA-cursus: Strategie en behandelplan, Amsterdam. Inl. secr. WTA: B.P.M. Verlinden, Verdilaan 9, 1272 EA Huizen (tel. en fax 02152-64687).

Dinsdag 9 november

Stichting Voeding Nederland e.a.: najaarssymposium 'Honger en verzadiging'. Inl. mw. R. A. Andeweg, Wilhelminastraat 60, 5251 ET Vlijmen (tel. 04108-13996; fax 04108-15797).

Donderdag 18 november

Klinische avond voor tandartsen te Nijmegen.

*** Dinsdag 23 november**

Klinische avond 'Endodontie' in het Medisch Centrum Alkmaar. Cursusgevers: M. Simons en W.L. Willemsen. Inl.: P. Bok, Wilhelminalaan 12, 1815 JD Alkmaar. Tel.: 072-48 31 60.

*** Vrijdag 10 december**

12e Wetenschappelijke congres van de Nederlandse Vereniging voor Gnathologie in het Kurhaus te Scheveningen. Voorlopig thema: Neder-

lands CMD-onderzoek - De praktijk. Inl.: Mevr. M.E. de Wit, secr. Congrescommissie, Winkelstede 9, 2543 BM Den Haag. Tel.: 070-367 90 87.

1994

*** Donderdag 25 maart**

Voorjaarsbijeenkomst van de Nederlandse Vereniging van specialisten in de Dento-Maxillaire Orthopaedie in Apeldoorn.

Buitenland

1993

Donderdag 22 - zaterdag 24 april 1993

2e Europäischer Kongress für biologische Zahnmedizin te Straatsburg. Thema: Biologische Zahnmedizin: Die Therapie der Zukunft. Inl.: Int. Gesellschaft für Ganzheitliche Zahnmedizin. Franz-Knauffstr. 2-4, D-6900 Heidelberg 1, Duitsland. Tel.: 0949-6221/166492.

*** Donderdag 20-zaterdag 22 mei**

Tweede Vlaams Congres voor Tandheelkunde in het Thermane palace hotel te Oostende in België. Thema: Actuele restauratieve tandheelkunde. Inl.: bij congressecretariaat van het Verbond der Vlaamse Tandartsen, Koning Albertlaan 115, 1080 Brussel. Tel.: 02/468 20 10. Fax.: 02/468 38 78.

Vrijdag 28 mei - woensdag 2 juni

Ist International Dental Conference 'East meets West', Hilton Hotel, Bali, Indonesië. Inl. G. Siegersma, postbus 365, 7500 AJ Enschede (tel. 053-880346; fax 053-880590).

Maandag 7 - vrijdag 18 juni

Pindborg Course on Oral Pathology in Copenhagen. Inschrijving moet voor 1 april aanstaande plaatsvinden. Inl.: Secr. Anne Grethe Ingversen, Depart. of Oral Pathology, School of Dentistry, University of Copenhagen, 20, Nørre Allé, DK-2200 Copenhagen N, Denmark. Tel.: 045-35 17 00, doorkiesnr. 4168.

Zondag 29 augustus - donderdag 2 september

FDI Annual World Dental Congress 1993 in Göteborg, Zweden. Inlichtingen: The Swedish Dental Association, P.O. Box 5843, 102 48 Stockholm, Sweden. Tel.: +46 8 666 15 00, telefax +46 8 662 58 42.

*** Woensdag 22-zaterdag 25 september**

Dentotechnica 92 te Nuremberg, Duitsland. Inl.: Nürnberg Messe GmbH, Messezentrum, D-8500 Nürnberg 50. Tel.: 09-11/86 06 0.

*** Zaterdag 6-zondag 7 november**

Jaarcongres van de German Society of Esthetic Dentistry (DGÄZ) te Koblenz in Duitsland. Thema: Esthetiek in de implantologie, de prothetische tandheelkunde, de paradontologie en in de kaakchirurgie. Inl.: DGÄZ, Bahnhofstr. 24-26, D-5400 Koblenz. Tel.: 49-261-309340.

Beknopte richtlijnen voor het inzenden van kopij

(Volledige richtlijnen voor het inzenden van kopij worden in iedere januari-aflevering afgedrukt op de laatste pagina van de redactionele inhoud van dit tijdschrift.)

1. Algemeen - Zend uw op schrijfmachine (of tekstverwerker: WP 4.2 en 5.0) getypte kopij in *drievoud* in. Beschrijf het papier aan één zijde, met brede marge links en rechts en met dubbele interlinie. Nummer de bladzijden.

2. Titelpagina - Gebruik een korte, pakkende titel, eventueel ook ondertitel, in hoofdletters geschreven. Vermeld de auteursna(m)en, de naam van de vakgroep, instituut, enzovoort, in kleine letters geschreven. Noem maximaal drie trefwoorden en geef een ten hoogste 150 woorden omvattende samenvatting.

3. Tekst - Formuleer helder en beknopt. Gebruik de voorkeurspelling uit de 'Woordenlijst van de Nederlandse Taal' (het 'Groene Boekje'). Gebruik geen vreemde woorden. Kort woorden niet af, tenzij het titelatuur betreft. Onderzoeksartikelen bestaan uit de volgende paragrafen: inleiding - materiaal en methode - resultaten - discussie.

4. Bronvermelding - Vermeld in de tekst geen auteursnamen tenzij deze een historische betekenis hebben (Hippocrates, G.V. Black). Verwijzingen naar de literatuurlijst ter staving van beweringen, gebeurt door boven de regel geplaatste nummers, na het leesteken waarmee de bewering wordt afgesloten (het Vancouver-systeem). Bijvoorbeeld: Lactobacillen zouden onvoldoende zuur produceren.³ dit in tegenstelling tot *S. mutans*.^{4,6}

5. Illustratiemateriaal - Verlevendig uw artikel zo mogelijk met (kleuren)afbeeldingen (in *drievoud* in te leveren) en tabellen, maar gebruik er niet meer dan noodzakelijk. Houd bij de afbeeldingen rekening met de kolombreedte(n) van het Tijdschrift (5,8 cm) en bij de cijfers en letters in afbeeldingen met een noodzakelijke verkleining. Geef in de rechter marge aan waar de afbeeldingen moeten staan, verwijs in de tekst naar het nummer van de afbeelding(en) en vermeld dit met auteursnaam en 'bovenkant' op de achterzijde ervan. Noteer alle onderschriften bij de afbeeldingen op een afzonderlijke pagina.

6. Summary - Voeg een samenvatting met titel en trefwoorden toe in de Engelse taal.

7. Literatuurlijst - De afzonderlijk bij te voegen literatuurlijst is gerangschikt naar de nummers van de verwijznoten. Elk nummer krijgt een nieuwe regel. Let in het hieronder staande voorbeeld op de leestekens:

¹ DE JONGE ThE. Drukanomalieën. Ned Tijdschr Tandheelkd 1928; 35: 636-8.

² MURRAY JJ, RUGG-GUNN AJ. Fluorides in caries prevention. Bristol: Wright. PSG, 1982: 41-50.

Vele standaardafkortingen van de tijdschriftnamen zijn te vinden in de Index to Dental Literature.

8. Slotopmerkingen - De Redactie behoudt zich het recht voor manuscripten aan haar adviseurs voor te leggen en - bij voorkeur in overleg met de auteur(s) - veranderingen in de tekst aan te (laten) brengen.